

**UNIVERSITEIT
GENT**

Voetbalveiligheid in en rond de stadions van de Belgische profclubs

Een analyse op basis van de percepties en ervaringen van de veiligheidsverantwoordelijken

Studiedag Voetbalveiligheid: een samenspel van actoren
Dinsdag 14 november 2023 - AFAS Stadion Mechelen

Prof. Dr. Wim Hardyns
Prof. Dr. An Vermeersch

Yasmine Haxelmans
Antoine Maene

CONTEXT

Belgische voetbalclubs verwelkomen bezoekers we
september

Jacht op hooliga aangescherpt, m kunnen nog mal van iemand and

Er zal niet langer meer

Supporters -- De strijd tegen hooligans, een hindernissenparcours

De Belgische voetbalclubs en minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden willen voetbalfans die over de schreef gaan, strenger straffen. Maar dan moeten ze wel eerst gevat worden. En dat blijkt niet zo simpel.

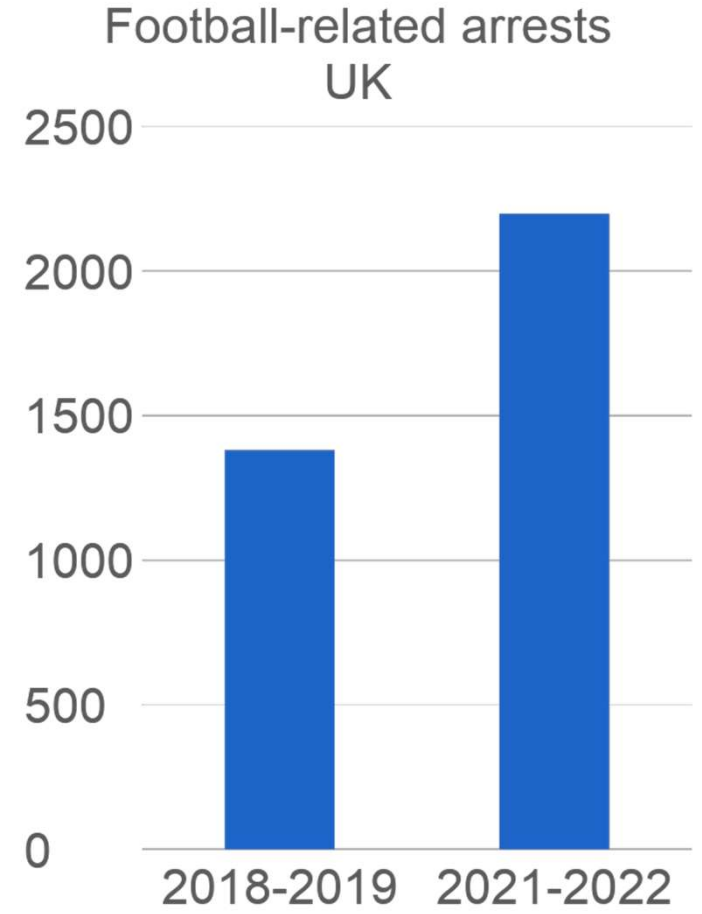
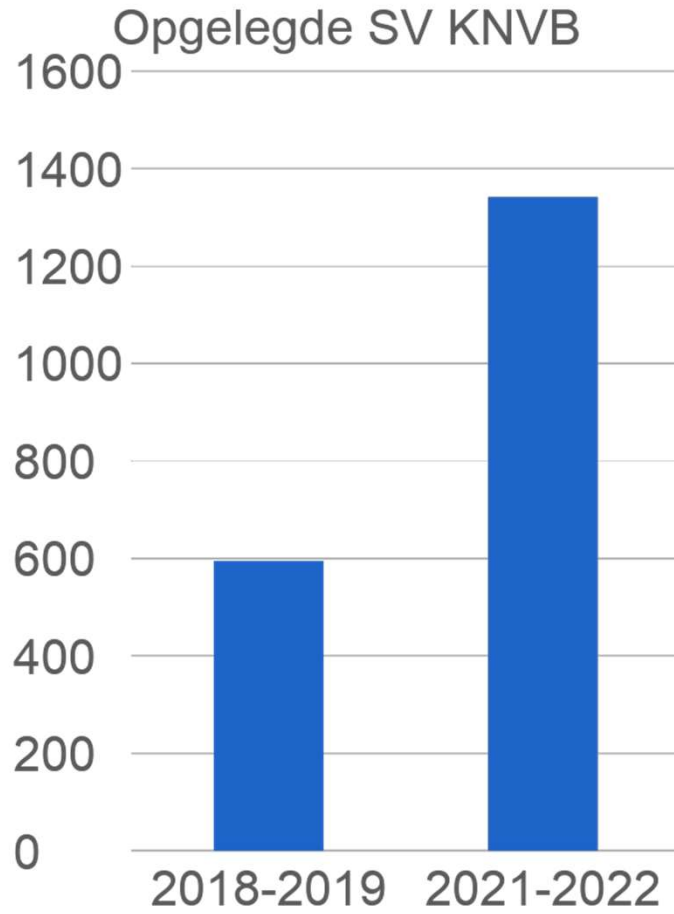
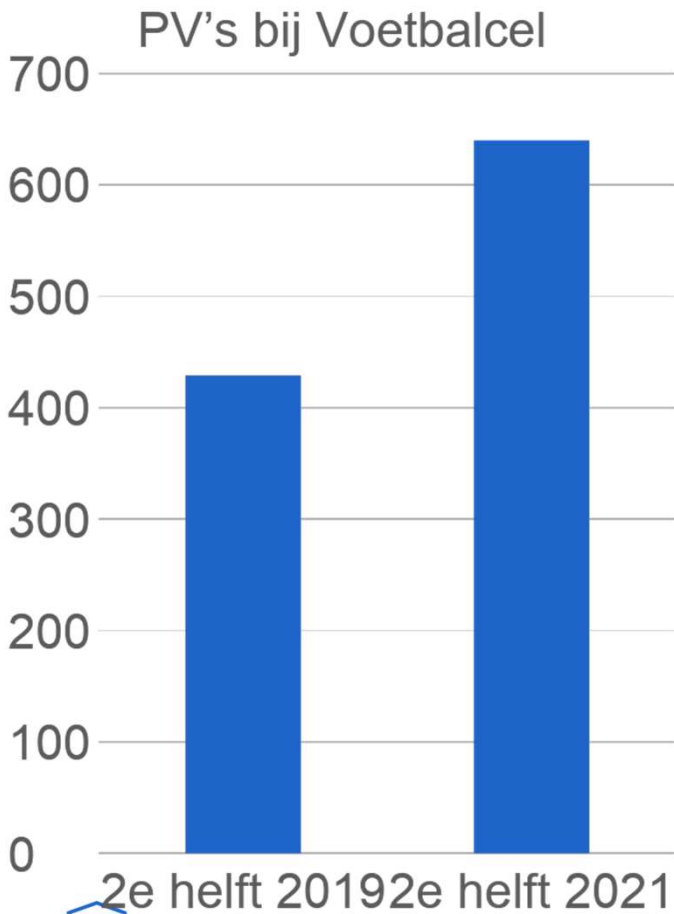
Steven De Bock
Dinsdag 15 november 2022 om 3.25 uur

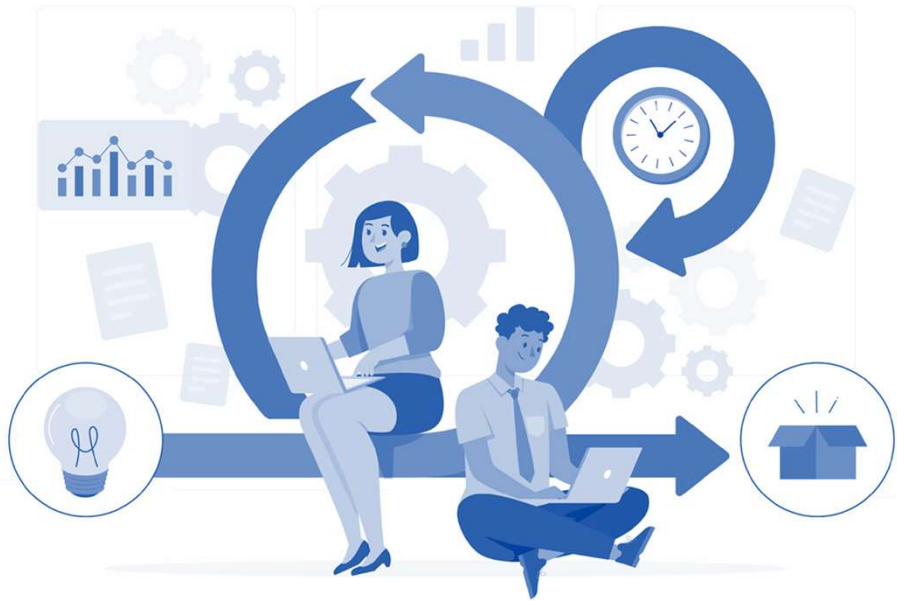

Volgend weekend ed nieuws voor ersoepelingen

CIJFERS

METHODOLOGIE

VEILIGHEIDSVERANTWOORDELIJKE

= “de referentiepersoon die gemachtigd wordt door de organisator om in te staan voor de controle op de stadioninfrastructuur en haar conformiteit met de veiligheidsnormen, het hiërarchisch gezag en de bestuursmacht uitoefent over de stewards, de briefing organiseert voor de stewards en de organisator vertegenwoordigt in de lokale adviesraad, het coördinatieforum en de voorbereidende vergaderingen voorzien in artikel 5 van deze wet. Hij is ook de referentiepersoon om aan de politiediensten alle inlichtingen betreffende de veiligheid in het stadion te verstrekken”

(Art. 2, 13° wet 3 juni 2018 tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, BS 18 juni 2018, 50.073.)

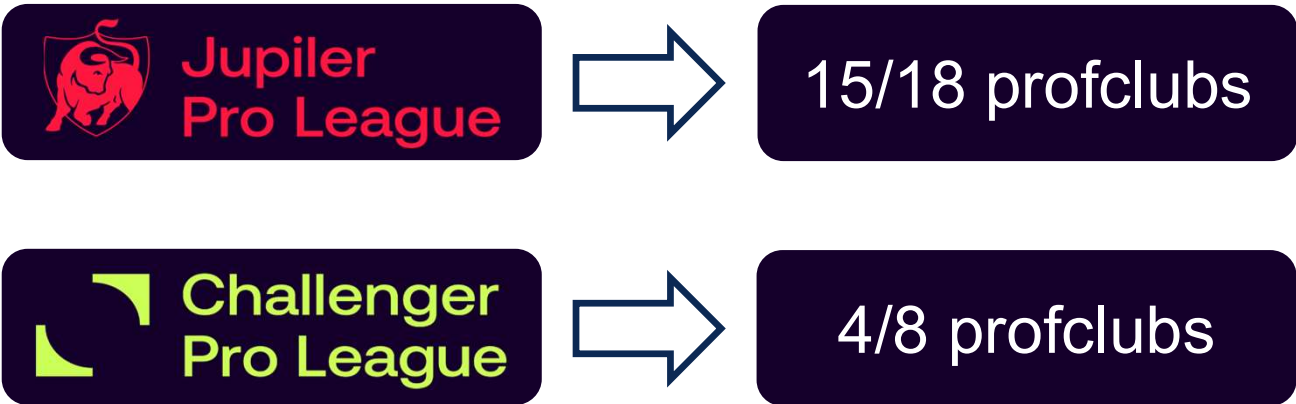
Driedledige functie:

1. Stadioninfrastructuur
2. Deel van het veiligheidsapparaat
3. Vertegenwoordiger van de club in de coördinatie-instanties van het veiligheidsbeleid

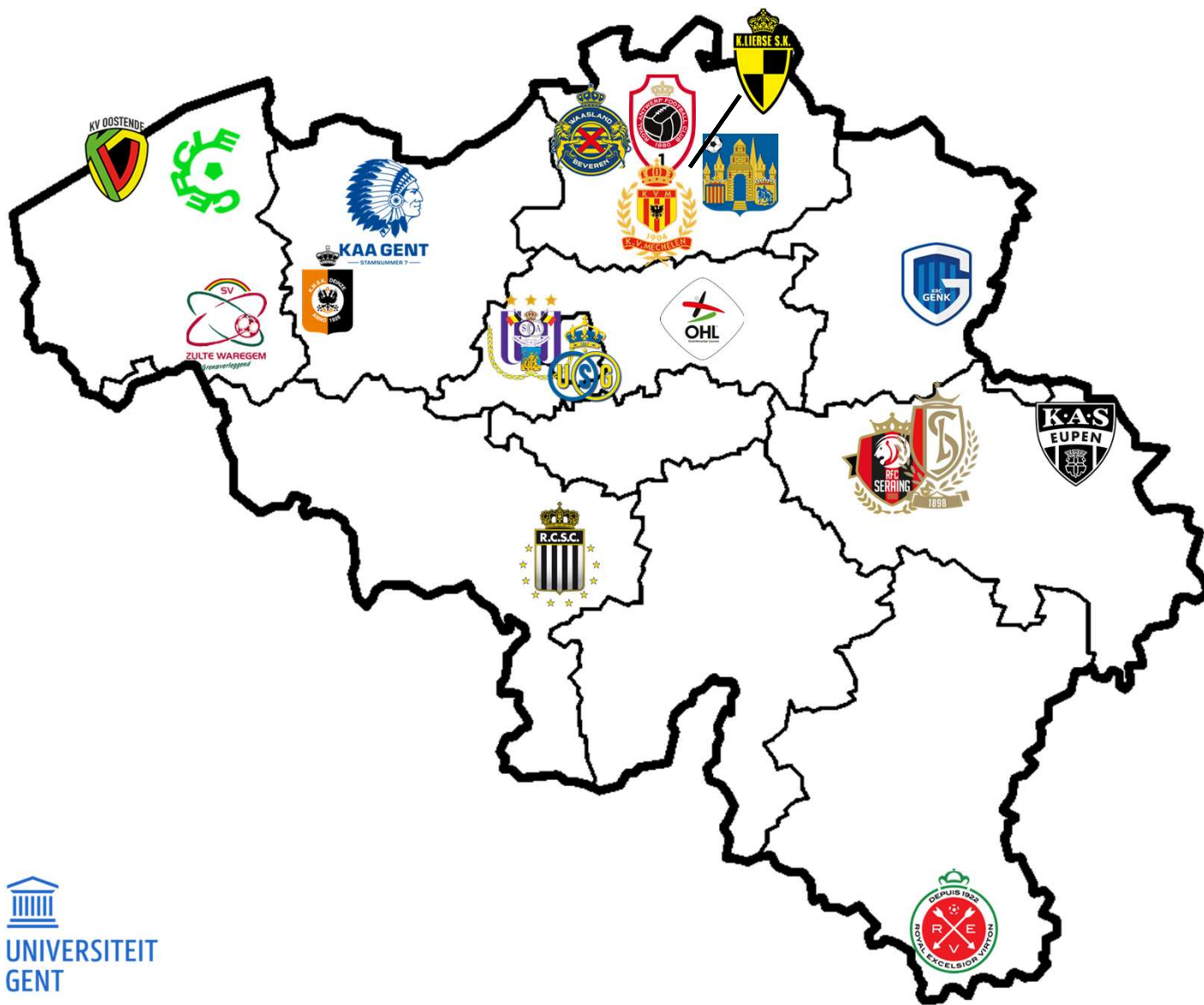
(Koninklijk Besluit van 15 juni 1999 betreffende het veiligheids- en coördinatiebeleid naar aanleiding van voetbalwedstrijden, BS 2 juli 1999, 24.980-24.985.)

BEVRAGING VEILIGHEIDSVERANTWOORDELIJKEN februari – juni 2023

Vlaanderen: 12 Clubs

- RSC Anderlecht
- Royal Antwerp FC
- SK Beveren
- Cercle Brugge
- KMSK Deinze
- KRC Genk
- KAAGent
- Oud Heverlee Leuven
- Lierse K.
- KVMechelen
- KVOostende
- Zulte Waregem

Wallonië: 5 Clubs

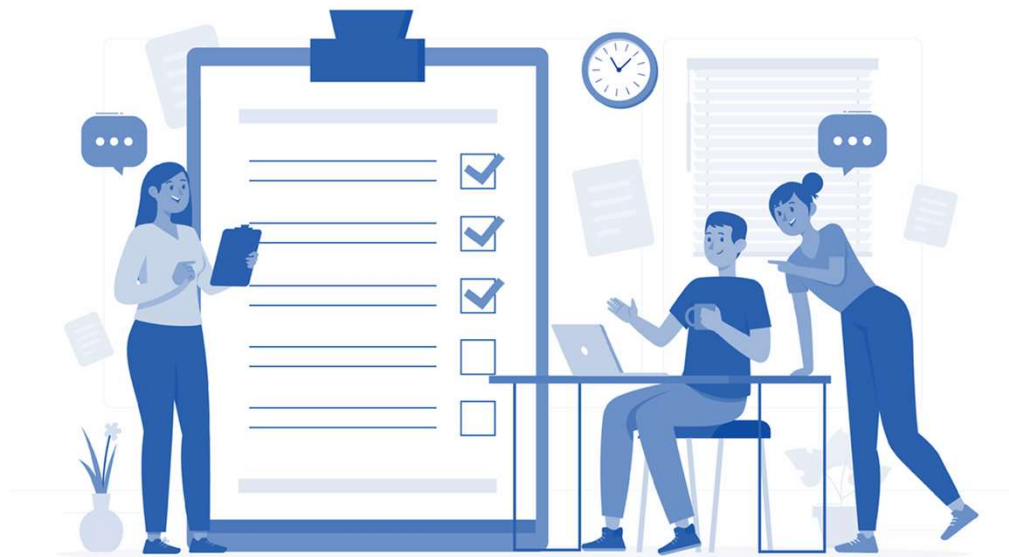
- Sporting Charleroi
- KASEupen
- Standard de Liège
- RFC Seraing
- Excelsior Virton

Brussel: 2 Clubs

- RSC Anderlecht
- Union Sint-Gilloise

DATA-ANALYSE

- Data-analyse
  - Puntsgewijze samenvattingen per thema
    - Functie
    - Voetbalgerelateerd wangedrag sinds 2018
    - Preventieve maatregelen
    - Repressieve maatregelen
    - Samenwerking
    - Advies/visies

RESULTATEN

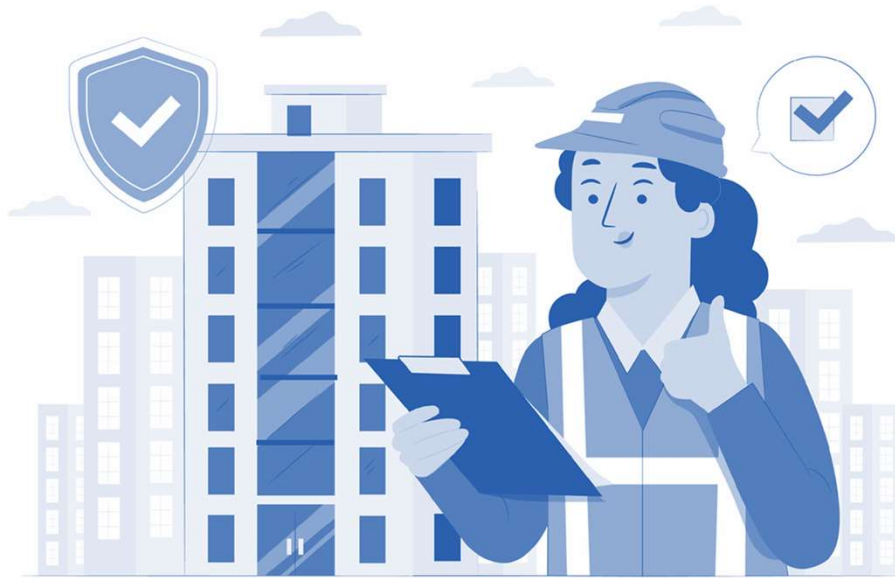
VOETBAL- GERELATEERD WANGEDRAG

“Openlijke geweldpleging, vandalisme, racisme en discriminatie, provocatieve gedragingen en vuurwerkgebruik in of direct rondom de stadions van professionele voetbalclubs”

(Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum, n.d.)

SUPPORTERSGEWELD: PERCEPTIE VEILIGHEIDSVERANTWOORDELIJKEN

- Actueel probleem bij elke professionele voetbalclub
- Aard van de incidenten
  - ↑ in het gebruik van pyrotechnisch materiaal
  - ↓ in het fysiek geweld (hooliganisme)
  - Racisme en discriminatie status quo
- Prevalentie
  - Post-Covid: meer uitgelaten en extreem gedrag
  - Minder aandacht voor regels

PREVENTIE

COMMUNICATIE MET SUPPORTERS

- Aangegeven als de te wensen preventieve methode
  - Geplande vergaderingen
  - 1 op 1 contact met onruststokers
  - Aanspreken voor (uit)wedstrijden
- Voornamelijk eigen initiatieven per club
  - vb.: Supporterscafé Union

COMBIREGELING

- Aangegeven als meest waterdichte maatregel
  - ID-controle voor opstappen
  - Lijst met supporters op bussen
  - Overleg met supporters mogelijk voor wedstrijd
- Hoewel (sportief en) financieel niet interessant
- Hoewel ook risico's op vlak van overmatig

alcoholgebruik

OPPERVLAKKIGE CONTROLE / FOUILLE

- Nutteloze maatregel
- Effect op veiligheid <-> last voor de modale supporter
- Oppervlakkige controle stewards uitbreiden

REPRESSIE

REPRESSIE

Niet veel opties voor clubs zelf

- Burgerrechtelijke Uitsluiting door NKBU
  - Zeer positieve reacties van veiligheidsverantwoordelijken
    - + snelle procedure! <-> Voetbalcel
- Verhaling van boetes op supporters
  - Raken in portefeuille

Beerschot eist 254.000 euro van supporter die vuurpijl in Antwerpvak gooide

Voetbalclub Beerschot eist een schadevergoeding van 254.000 euro van een lid van haar eigen harde kern. Jorn V.d.B. (28) liep vorig jaar tijdens de derby het veld op om een vuurpijl in het vak met Antwerpssupporters te gooien. Hij riskeert achttien maanden cel en zes jaar stadionverbod.

Sam Reyntjens

SAMENWERKING

LOKAAL NIVEAU

- Meestal vlotte samenwerking
  - Politie, brandweer, hulpdiensten, gemeente ...
  - Echter niet alle clubs → bij kleinere clubs die stadion huren of delen discussie over investeringen veiligheid

SUPRALOKAAL NIVEAU

- Te weinig contact met overkoepelende instanties
  - Rekening te houden met vrijwilliger statuten
- Te veel top-down beslissingen, geen/weinig overleg met mensen uit de praktijk
  - Bv. rookverbod stadions (hoe handhaven?)
- Weinig, maar voldoende contact van de Europees spelende club met internationaal niveau (UEFA, FIFA)

KNELPUNTEN

STEWARDWERKING

- Tekort aan stewards + incorrecte profielen
  - Geen aantrekkelijk beroep
  - Lage verloning
- Te weinig bevoegdheden
  - Oppervlakkige controle niet verregaand genoeg
- Nieuwe wetgeving: ID-controle (+)
  - Praktische haalbaarheid?

STEWARDWERKING

- Private veiligheidsdiensten?
  - Pro
    - Meer bevoegdheden
    - Professioneler
  - Contra
    - Geen raakvlak met supporters of club
    - Zeer duur

STADIONVERBODEN

- Controle op stadionverboden
  - Nu: beperkt
    - Roboticket: elk ticket op naam
      - Tickets kunnen zomaar doorgegeven worden
      - Geen foto's van personen bij namen
  - Dubbele controle (ticket + identiteitskaart) → geen goed alternatief
  - (!) Slimme camera's

STADIONVERBODEN

- Slimme camera's
  - *Facial recognition*
  - Enkel aan tourniquets OF in heel het stadion?

Pro

- Efficiënte en effectieve controle op stadionverboden
- Modale supporter wordt niet gestraft

Contra

- Grote investering voor clubs

VOORBEELD: PALMKI

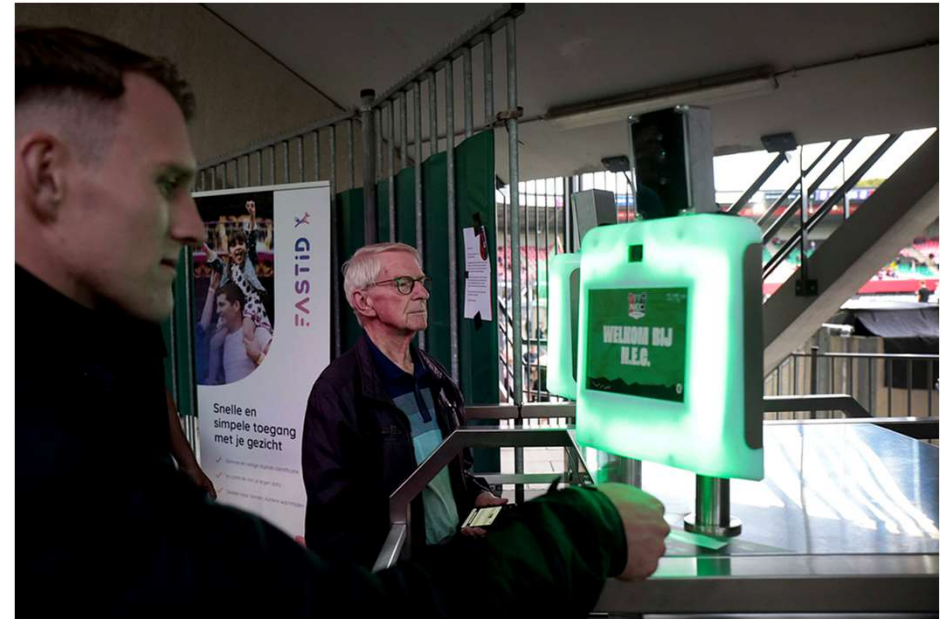
- Stadiontoegang via **handpalm-authenticatiesysteem**
- Getest door KAA Gent, in samenwerking met PerfectID en StarNet
- Wel mogelijk met GDPR en privacy-wetgeving

(KAA Gent, 2023)

VOORBEELD: GEZICHTSHERKENNING NEC

- Stadiontoegang via **gezichtsscan**
- Eerste voetbalclub in Europa
- FastID-app
- Biometrische gegevens niet in centrale database, maar enkel op telefoon gebruiker
- “Op basis van de privacywet AVG mag de club haar supporters niet verplichten om via gezichtsherkenning binnen te komen.”

(Volkskrant, 2023)

BOETES AAN CLUBS

- Geld beter investeren in veiligheid
- Verantwoordelijke supporters identificeren
  - Verhaling op supporters → moeilijk in praktijk
  - Sommige clubs maken er weliswaar gebruik van
- Clubs doen het reeds maximale wat mogelijk is binnen beschikbare middelen

DIALOOG EN UNIFORMITEIT

- Gebrek aan uniformiteit in aanpak
  - Te groot verschil in kwaliteit veiligheidsverantwoordelijken tussen clubs
    - Van deeltijds vrijwilliger tot full-time functie
    - “uit de hand gelopen hobby”
  - Lancering NKBU in 2022 als aanzet tot uniformering burgerrechtelijke uitsluiting
- Nood aan dialoog tussen veiligheidsverantwoordelijken en overkoepelende instanties
  - OM, IBZ, KBVB en Pro League
  - “Bottom-up werken aan oplossingen in plaats van top-down boetes opleggen”

ACTUELE PROBLEMEN

- Incidenten met buitenlandse supporters
- (Overmatig) alcohol- en druggebruik
  - Zaken escaleren sneller onder invloed
- Wetgeving: onaangepast ondanks bijsturingen
  - Oorsprong 1998
  - Nieuwe Voetbalwet

NIEUWE VOETBALWET

19 juni 2023. - Wet tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden en van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid

- Focus op:
  - Het onrechtmatig gebruik van pyrotechnische middelen
  - Fysiek geweld
  - Racisme/discriminatie

NIEUWE VOETBALWET

- Voornamelijk strengere straffen
- Weinig vernieuwend → grootste deel vragen/opmerkingen vanuit de praktijk niet opgenomen
  - Verandering statuut stewards
  - Uitbreiding mogelijkheden fouille
  - Meldingsplicht
  - Proefproject

Pro League reageert op nieuwe wet voetbalveiligheid: “Stap in goede richting maar ook gemiste kans om verder te gaan”

© BELGA

TOEKOMST?

TOEKOMSTVISIE

- Pleiten voor oprichten overkoepelend overlegorgaan
  - Meer **uniformiteit** tussen clubs qua aanpak
  - Meer input vanuit de praktijk
- **Wetgeving** die praktijkproblemen effectief aanpakt
- Meer professionalisme (statuut)

TOEKOMSTVISIE

- Contact met supporters en clubs belangrijk!

Pro League wil proefproject met gecontroleerd vuurwerk in stadions:
"Naar fans geluisterd"

31 maart 2023 (Sporza)

VOETBAL

Vuurwerk op de voetbaltribunes: ultra's boos over nieuwe voetbalwet

De harde kern van de voetbalsupporters is niet te spreken over de verstrengde voetbalwet van Annelies Verlinden (CD&V). 'In geen enkel land is men er ooit in geslaagd om het probleem van pyrotechniek in stadions op te lossen met een volledig repressieve aanpak.'

De ultra's, zeg maar de harde kern van de voetbalsupporters, hadden op een versoepeling rond vuurwerk in de stadions gehoopt, maar ze krijgen een verstrenging: **de nieuwe voetbalwet**, die woensdag in de commissie Binnenlandse Zaken werd goedgekeurd, voorziet een hardere aanpak van vuurwerk in de stadions.

3 juni 2023 (De Standaard)

PROEFPROJECT PYRO

- Gecontroleerd vuurwerk door supporters in stadions
  - Onder strikte voorwaarden
    - “ Op een vooraf afgesproken plaats en tijdstip door meerderjarige supporters die een opleiding hebben gevolgd bij de brandweer.
CEO Pro League Lorin Parys
- Echter niet mogelijk onder nieuwe Voetbalwet
  - Enkel wanneer georganiseerd door gespecialiseerde firma op vraag van clubs
- Verschillende veiligheidsverantwoordelijken gaven aan dat gereguleerd gebruik oplossing kan vormen

prof. dr. Wim Hardyns
prof. dr. An Vermeersch
Antoine Maene
Yasmine Haxelmans

VAKGROEP CRIMINOLOGIE, STRAFRECHT EN
SOCIAAL RECHT (RE23)

Wim.Hardyns@UGent.be

Universiteit Gent

@ugent

@ugent

Ghent University

